

Податкове стимулювання соціального розвитку

Кармінська-Белоброва М.В./Державні фінанси

Дослідження податкових інструментів впливу на соціальний розвиток має особливе значення, оскільки життєдіяльність суспільства завжди пов'язана з розвитком економічної сфери.

A research tax instrument of influence on social development is particularly important because the vital activity of society is always associated with the development of economic sectors.

Важливим аспектом застосування регулюючої функції податкової системи виступає її здатність до впорядкування економічних взаємовідносин суб'єктів господарської діяльності, домогосподарств та фізичних осіб.

На початковому етапі незалежності України відбувалися деструктивні економічні процеси, характерні для економічного розвитку всіх країн пострадянського простору. Вони характеризувалися руйнуванням традиційних економічних зв'язків і зростанням фінансової неспроможності підприємств і як наслідок катастрофічним зниженням доходів населення, які хоч і зростали у номінальному вимірі, але реально продовжували тривале падіння. Ситуація в економічній сфері почала вирівнюватися тільки починаючи з 1996 р. З цього часу поступово почала виникати протилежна тенденція, яка полягала у збільшенні реальних доходів населення.

До того ж знецінення національної валюти під час фінансової кризи у 1998 р. активізувало експортну діяльність українських підприємств, що сприяло початку зростання вітчизняного валового внутрішнього продукту, а це в свою чергу позитивно вплинуло на пропорції розподілу та зростання реальних доходів населення. У 2005 р. доході 381404 млн. грн. витрати

335753 млн. грн., ВВП 441452, у 2006 р. доходи 472061 млн. грн. витрати 427831 млн. грн., ВВП 544153, у 2007 р доходи 614984 млн. грн. витрати 575969 млн. грн., ВВП 712945. З даних, чітко простежується стійке зростання доходів та витрат населення, а також валового внутрішнього продукту. Це цілком закономірно, тому що при зростанні ВВП відбувається і зростання доходів населення, принаймні в агрегованому вигляді.

Зростання заощаджень населення надалі посилює регулюючу функцію податків, оскільки стає переважним для платником. Для цього необхідно, щоб відбувалося значне підвищення питомої ваги заробітної плати у складі ВВП, що у свою чергу підвищує соціальну мотивацію до його зростання.

Кроком на шляху трансформації заощаджень населення у довгострокові інвестиції може стати пенсійна реформа. В Україні існує приблизно такий принцип: звільняються від оподаткування реінвестовані заощадження і доходи, а кошти, що знімаються з рахунків підлягають обкладанню податком. Однак при цьому тут існує одна негативна відмінність, яка полягає в тому, що в системі накопичувального пенсійного забезпечення існують певні ліміти неоподатковуваних внесків до них, які виступають суттєвою перепорою у формуванні фінансових активів накопичувальних пенсійних фондів.

Таким чином, можна констатувати, що фіскальні потреби держави мають пріоритет порівняно з соціально-економічними цілями на довгострокову перспективу. На сьогоднішній день в Україні взагалі система накопичувальних пенсійних фондів в Україні розвинута слабо, оскільки рівень доходів переважної більшості населення знаходиться на низькому рівні, що і стримує розвиток таких фондів. Отже, каменем спотикання в цій справі виступають соціальні стандарти життя населення в цілому, підвищення яких складає обов'язок держави.